

Reggeli Ujság

Noviszád, 1939 április 3, hétfő

Urednik - Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

20. évfolyam 93. szám

Hitler válasza Chamberlainnak

Németország nem akar más népeket megtámadni

csak gazdasági kapcsolatait akarja kiépíteni, de nem fűri a bekerítés vagy fenyegetés politikáját - A német nép nem hajlandó életbevágó érdekeit feláldozni

Franciaország és Anglia dolga lett volna, hogy megvédjék Csehországot - mondotta a német kancellár

Wilhelmshavenből jelentik: Hitler kancellár szombaton a Tirpitz nagyadmirálisról elnevezett új német csatahajó vízrebocsátása után a wilhelmshaveni városházán átvette a város diszpolgári oklevelét, majd a városház előtti téren nagy beszédet mondott. Bevezetőben kiemelte, hogy a német népet egykori ellenfelei hogyan nyomták el és hogyan igazták le. Emlékeztetett arra, hogy a világháború folyamán százezrek haltak meg, akik nem ellenséges fegyvertől találya vesztették életüket, hanem a kiéheztető blokádnak lettek az áldozatai. Ezt az ostromzárat a háború befejezése után is még hónapokig folytatták, hogy a német néptől minél többet csikarhassanak ki. A német hadifoglyokat hosszú ideig nem engedték haza. A német gyarmatokat elrabolták, a külföldön levő német értékeket elkobozták, a német kereskedelmi hajók egy részét kicsalták, másik részét erőszakosan kizsárolták. Ehhez járult még a pénzügyi kifosztás. Ez a pénzügyi kifosztás olyan méretű volt, aminőt a világ még sohasem látott. A Népszövetség nem az igazságos politikai megértést szolgálta, hanem a valaha is kigondolható legáljasabb békeparancs biztosítója lett. Az általános nyomor a legborzalmasabb formákat öltötte Németországban. A leszerelést gyakorlatilag csak Németország hajtotta végre, a többiek nem tartották be ezt a kötelezettséget, hanem ellenkezően, tovább fegyverkeztek. Egy hatalmas népet szőszegő módon megraboltak jogaitól és gyakorlatilag lehetetlenné tették megélhetését. Mindaddig, amíg a versaillesi békeparancs a német népre nehezedett, ez a nép valóban arra volt ítélve, hogy tönkremenjen.

Hitler ezután rámutatott arra, hogy a nemzeti szocialisták a hatalom átvétele óta hogyan járultak hozzá Németország fellendüléséhez. Nem azért vagyok itt - mondotta - és

a német népet a gondviselés nem azért teremtette, hogy ez a nép engedelmességgel tartozzék egy olyan törvénynek, amely az angolok vagy a franciák inyére van. Németországnak nem az a kötelessége, hogy nekik engedelmességgel, hanem, hogy saját életjogát képviselje. Németország hatalmas fellendülését gazdasági téren csakis önmagának köszönheti. A gazdasági fellendülés munkájában a világon senki sem segített Németországnak. Ha pedig ma egy angol államférfi úgy véli, hogy valamennyi problémát előbb alaposan meg kell vitatni, erre csak ez a válaszunk: 15 esztendőn keresztül elég alkalmuk lett volna arra, hogy ezeket a problémákat megbeszéljék.

Meg vagyunk győződve arról, hogy a legkisebb eredményt sem tudtuk volna elérni, ha még további 15 esztendőn keresztül várunk volna arra, hogy ama bizonyos nevetséges genfi intézmény elintézzé a problémákat. Bizonyos vagyok benne, hogy az idők végéig hiába várhattunk volna. Az elért siker annak bizonyítéka, hogy valóban a leghelyesebb utat választottuk.

Hitler ezután a német birodalom gazdasági fellendüléséről és a munkanélküliség megszűnéséről beszélt. Hat esztendő - mondotta - természetesen nem volt elegendő arra, hogy valamennyi problémát végérvényesen megoldjunk, de a még megoldandó kérdéseket is feltétlenül el fogjuk intézni. Természetes, hogy maradnak problémák de olyan időben, amikor már nem lennének megoldandó problémák, élni sem szeretnénk.

ERÉNYES ÉS NEM ERÉNYES NÉPEK

De nemcsak belpolitikai, hanem külpolitikai téren is nagy problémákat oldottunk meg. Ha a világ ma azt mondja, hogy a népeket erényes és nem erényes népekre kell felosztani és hogy az erényes nemzetekhez elsősorban az angolok és franciák tartoznak, a nem erényesekhez pedig a németek és olaszok, erre csak ezt felelhetjük: földi ember nem mondhat ítéletet arról, vajon egy nép erényes-e vagy sem. Ezt az ítéletet az Uristenre kell bízunk. Azt

mondhatná valamilyen angol államférfi, hogy az Uristen már meghozta ezt az ítéletet, mert az erényes angoloknak a világ negyed-

részt juttatta, a nem erényeseké pedig mindent elvett. De milyen eszközökkel szerezte meg magának ez az erényes nemzet a világ egynegyedét? Erre csak azt felelhetjük, hogy egyáltalán nem erényes eszközökkel. Ez az Anglia 300 esztendőn át egyáltalán nem erényes nemzet módjára viselkedett és most öregségében erényes-ségről szónokol. Így történt, hogy abban az erényes Britanniában 46 millió angol a földnek majdnem negyed részét meghódította, míg a 80 millió nem erényes német nép tagjai közül 140 kénytelen egy négyzetkilométeren élni.

A gyarmati kérdés

Husz évvel ezelőtt a brit államférfiak az erényesség fogalmával igen jól össze tudták egyeztetni, hogy a német néptől egyszerűen elvették gyarmataikat. Megvolt hozzá a hatalmuk, az a hatalom, amelyet most megbélyegzendőnek nyilvánítanak. Nem tudjuk, vajon ezek az urak hiszik-e valóban maguk is, amit állítanak. Azt kell hinnünk, hogy nem hiszik, mert ha azt kellene feltételeznünk ró-

luk, hogy valóban hisznek abban, amit mondanak, akkor el kellene vesztitnünk minden becsülésünket irántuk.

Németország 15 éven át türte sorsát. Amikor a nemzeti szocializmus hatalomra jutott, igyekeztem minden problémát tárgyalások útján megoldani és minden kérdésben javaslatokat is terjesztettem elő. Valamennyi javaslatomat elutasították.

Ha ma valamely angol államférfi azt követeli, hogy minden olyan problémát, amely közletről érinti Németország életérdekeit, Nagybritanniával való tárgyalások útján oldjunk meg, akkor mi is époly joggal követelhetnénk, hogy minden angol problémát előbb velünk tárgyaljanak meg. Erre az angolok azt felelnék, hogy Palesztinában a németeknek nincs keresnivalójuk. Nem is akarunk mi ott semmit. De mindaddig lesz ott igenis keresnivalónk, amíg Anglia be akar avatkozni a mi tisztán német dolgainkba.

Ami pedig azt a megjegyzést illeti, hogy itt a népek általános jogáról van szó, ez csak akkor helytálló, ha valóban általános mértéket állítanak fel ebben a kérdésben. Azt is mondják, hogy nem volt jogunk ezt vagy amazt tenni. Hát ki adott jogot Angliának például arra, hogy Palesztinában ezernyi arabot lövessen agyon, csak azért, mert sikraszálltak hazájukért? Németország Középeurópában nem vitt vágóhídra ezre-

ket és ezeket. A felmerült problémákat rendben és nyugalomban oldottuk meg. A mai nemet nép és a német birodalom nem hajlandó életbevágó érdekeit feláldozni és nem hajlandó a felmerült veszélyeket tétlenül szemlélni. A szövet-ségesek annakidején célszerűsége, igazságosságra, történelmi hagyományra való tekintet nélkül rázolták meg Európa térképét és nekünk nem volt hatalmunk ahhoz, hogy ezt megakadályozzuk.

Reggeli levél

Az Egyház és a kultúra

Akik a mult évben résztvettek a budapesti nemzetközi eucharisztikus világösszejövetelen, visszaemlékezhetnek Pacellinek, az akkori bíboros-államtitkárnak szavaira: »Az Egyház nem bizalmatlan az új dolgokkal szemben csak azért, mert újak, és nem ragaszkodik a régihez csak azért, mert régiék« — — — »Se csüggedés a jövő iránt, se meddő sóvárgás a mult után.«

A most már XII. Pius pápának eme kijelentései felidéződnek bennünk most, amikor az akkori pápai követet az Egyház élén látjuk. Bárán szembeáll azzal az áramlattal, amely évtizedek óta maradisággal vádolja az Egyházat. Az első századokban is ez a vád tartott vissza sokakat az Egyháztól, ma is sokan azért fordulnak el tőle, mert szerintük nem elégíti ki a mai modern élet igényeit. Bebizonyítható, hogy megbecsülhetetlen kulturmunkát végzett az Egyház ott is, ahol, eddig semmiféle kulturának még a nyoma sem volt. A középkor hittérítői, akiknek egész felszerelésük jóformán a rajtuk levő öltözet volt, sorsuk pedig sok-sok szenvedés, mint építőmesterek, tanítók, földművesek, erdőirtók jártak a kulturálatlan népek közé és ezzel az áldásos munkájukkal vetették meg a kultúra alapjait az elfelejtett, eldugott, veszedelmes területeken.

Az Egyház volt az első, mely Európa barbár népeit megzabolázta s a vadságból erkölcsösségre emelte, úgy hogy azok aztán vezetőivé és tanítóivá lettek valamennyi többi népeknek. Az Egyház gondoskodott legelőször az ifjuság oktatásáról és az első tanintézeteket alapította. A végső enyészettől megóvta az ókor remekműveit. Létrehozta a legkiválóbb építészeti remekműveket. Gondoljunk a középkor híres székesegyházaira, különösen az óriási kupolájú Szent Péter templomra Rómában, melynek építése 110 évig tartott és 150 millió aranyfrankba került. Ősidőktől fogva az Egyház ápolta a szépművészetet, a zenét, szobrászatot és festészetet is. A papoknak és szerzeteseknek köszönjük a legfontosabb fölfedezéseket.

A mai világ jórészt abból élőskezik, amit a papság talált fel. Papok nevéhez fűződnek a legfontosabb fölfedezések u. m. a nagyítóüveg távcső, szemüveg, a napfény sokszínűsége, villámhárító, mágnestű és tengeri iránytű, zeneszabályok, a süketnémák oktatása, a vakok tanítása, a hideg vízgyógy mód.

Mindenesetre, ha a haladás alatt az erkölcsiségben és az istenfélelemben való visszaesést, önzést és élvezetvágyat értjük, akkor az Egyház ellensége a haladásnak. Azt is szokták mondani, hogy az Egyház ellensége a szabadságnak. Mindenesetre az, ha szabadság alatt zabolátlanságot értünk. Plátó mondja: »A tulságos szabadság arcátlanság, ez pedig szolgaságra vezet.«

Az Egyház sem a régi, sem az új haladási kornak nem ellensége. Minden kornak megvan a maga nézete életről, iparról, művészetéről, tudományról, amely alól csak a legritkább esetben tudják magukat kivonni még a legkiválóbb szellemek is.

(Folytatás az első oldalról)

A mai Németország azonban nem hajlandó tűrni, hogy ezeknek a hatalmaknak olyan szövetségesei legyenek, melyeknek egyetlen feladata, hogy Németország ellen latbavessék őket és nem hajlandó várni addig a napig, amíg ez a latbavetés megtörténik. Aki azt hiszi, hogy Németország erre hajlandó, az összetéveszti a mai Németországot a háboru előtti Németországgal. Aki pedig arra vállalkoznék, hogy e nagyhatalmak számára kikaparja a gesztenyét a tűzből, annak számolnia kell azzal, hogy megégeti a kezét.

Csehország megszállásának oka

Mi nem gyűlöljük a cseh népet. Évszázadokon át együtt éltünk vele. Ezt az angol államférfiak nem tudják.

Hitler itt utalt arra, hogy a csehek már ezer esztendővel ezelőtt a német császároknak hódoltak és hogy Csehország évszázadokon keresztül a német nép életteréhez tartozott. Ezt az angolok nem tudják, de nem is kell tudniuk.

Németország nem lépett volna fel az önálló cseh állam ellen, ha ez nem lett volna a Németország elleni eljövendő támadás egyik eszköze. Amikor azonban egy volt francia légügyi miniszter arra utalt, hogy Csehországból háboru esetén Németország iparát légi támadásokkal tönkretesznek, akkor érthető, hogy ez a kijelentés nem volt érdektelen számunkra és hogy ezt az állapottól nem nézhetjük tovább télenül. Természetes volt ezek után, ha levontuk a dolgokból az egyetlen természetes következtetést.

Franciaország és Anglia dolga lett volna, hogy megvédjék ezt a légi támaszpontot, a mi dolgunk pedig az volt, hogy ilyen támadások végrehajtását megakadályozzuk. Nem azért történt ez, hogy elnyomjuk a cseh népet. A cseh népnek több szabadsága van, mint az erényes nemzetek boldogított népeinek. Németország ezzel nagy szolgálatot tett a békének, mert hatástalanná tett egy olyan eszközt, amelynek az volt a rendeltetése, hogy háboru esetén Németország ellen alkalmazzák.

Németország nem akarja megtámadni a világot. Ezt nem is gondolhatja senki komolyan. Csak a rossz lelkiismeret sugallhat ilyen lehetetlen vádakat. Esetleg arra is gondolhatunk, hogy valamilyen kitűzött cél meggyűlölet okozza ezt a vádaskodást, de az is lehetséges, hogy csak a bekerítési taktika újabb tervének sugalmazásáról van szó. Elhárítottam, hogy a legközelebbi pártnap a békenapja lesz. Németországnak esze ágában sincs más népeket válogatás nélkül megtámadni. Németország csak gazdasági kapcsolatait akarja kiépíteni és ehhez teljes mértékben joga van, de nem is enged meg e téren sem európai, sem Európán túli hatalmaktól semmiféle belszólást.

Hitler ezután emlékeztett arra, hogy Németország nemcsak termelő, hanem fogyasztó hatalom is és mint ilyen, nem megvetendő partner.

A német birodalom azonban nem hajlandó tűrni a fenyegetés vagy épenséggel bekerítés politikáját.

Németország néhány esztendővel ez-

Aki rajta változtatni akar, ellenzésre talál. Az egyház ellenzésének azonban nem mindig a régihez való mákacs ragaszkodás, hanem igen sok-

előtt egyezményt kötött Angliával, attól a forró vágytól sarkallva, hogy Angliával soha ne kerüljön háborúba. Ez a kívánság azonban csak akkor lehet hatékony, ha kölcsönös. Ha Angliában ez a kívánság nem áll fenn többé akkor a megkötött egyezmény gyakorlati előfeltétele megszűnt. Németország ebbe is beletörődik. Németország erős és ereje egy-ségében rejlik.

Hitler hangsúlyozta, hogy semmi sem téríti el utjától és biztos benne, hogy Németország ezen az uton gyorsabban fog előre jutni, mint a többi nemzet. Németország kezéből senki sem eszhatja ki többé a fegyvert. Ha pedig bárki erőszakkal össze akarja mérni erejét a miénkkel, erre a német nép bármikor el van szánva és készen áll.

A TENGELY SZILÁRD

Ahogy Németország gondolkodik, ugyanúgy gondolkodik negy barátja, Olaszország, amellyel Németország most és minden időkben szorosán együtt halad. A Berlin—Róma tengely szilárdabb, mint valaha. Ez a tengely nem a véletlen műve hanem az általános fejlődés eredménye. A tengely az azonos világnézeti hatalmak szövetezése és már csak ezért is szilárdabb, mint a nem homogén államok közötti pillanatnyi szövetezés. Ha azt mondják, hogy Anglia és Szovjetországgal között nincsenek világnézeti különbségek, erre csak annyit mondhatok: gratulálok, uraim. Azt hiszem, nincs messze az

A lyublyanai Krisztus Király kongresszus felhívása a világ katolikusaihoz

A Krisztus Király Kongresszusok Nemzetközi Bizottsága az alábbi felhívást intézte a világ valamennyi katolikusához:

»A meghölgögt XI. Pius pápa „Caritate Christi Compulsi“ című enciklikájában ünnepeles felszólítást intézett a hívekhez: Mindenkít felszólítunk az Isten nevében, hogy egyetlen erős, egységes seregben egyesüljünk a gonosz támadásai ellen, hogy megmenthesük az emberi társadalmat. Ez volt az ő szívevágya és ez az ő végrendelete, amelyet végre kell hajtani. Az istentelenek és a különböző színezetű antikrisztusok

az egész világon egyesülnek abban, hogy a világot elkereszténytelenítsék.

Hadat üzentek egészen a megsemmisítésig a keresztényeknek és tény, hogy ez az elkereszténytele-

szor az a tapasztalat a rugója, hogy az újítási láz a ki nem forrott új miatt gyakran temet el régi értéket.

(*)

idő, amikor a világ látni fogja, hogy a Németország és Olaszország közti együttműködés mégis csak más, mint az a kapcsolat, amely a demokrata Nagybritannia és a bolsevista szovjetunió között fennáll. Ha pedig világnézeti különbség nincs a két említett állam között, akkor csak azt mondhatom: mégis csak igazam volt, amikor azt az elvet vallottam, hogy a marxizmus és a demokrácia tulajdonképpen azonos.

Hitler kancellár ezután örömmel emlékezett meg arról, hogy a nagy spanyol nemzet megszabadult a bolsevista lidérenyomástól valamint arról, hogy a németek millióit az a nagy boldogság érte, hogy visszatérhettek a német birodalomba. Németország meghozta Középeurópának a békét. Ezt a békét a német hatalom őrzi és a világnak semmi hatalma sem fogja tudni megtörni a béke feltétl örökös német hatalmat. Nem az aláírásban bízom, hanem bízom bennetek, németek. Németország gondoskodni fog arról, hogy ne követ-hessenek el ismét a multhoz hasonló szöszegéseket a németek kárára.

Gondoskodjunk most arról, hogy bennünket belülről soha megbontani ne tudjanak. Akkor senki a világon nem fenyegethet többé minket, akkor örülhetünk majd hosszú időn keresztül a békének és akkor népünk boldog és virágzó lesz.

A VÉDELMI VONAL

Londonból jelenti a Havas-iroda: Hitler kancellár beszédét Angliában elév nyugodtan fogadták. Angol politikai körök hangoztatják, hogy az Anglia elleni támadások semmit sem változtatnak azon a védelmi vonalon, amelyet Chamberlain miniszterelnök jelölt meg. Anglia készséggel hajlandó felvenni a tárgyalások fonalát a tekintélyállamokkal a fegyverkezések korlátozásáról. Ha a német kancellárnak valóban ez a szándéka — mondják Londonban — az angolok ezt örömmel fogadják. Megjegyzik azonban, hogy ezek a tárgyalások a már feszült lélekörben nem sok sikerrel bíznak.

nedés valóban gyors léptekkel halad előre. Legfőbb ideje tehát, hogy Krisztus valamennyi tanítványa összetalálkozzék, kezet nyújtson egymásnak és hogy így egyetlen seregbe tömörülve védje, erősítse és terjessze Krisztus birodalmát. Ezt a célt szolgálja a Nemzetközi Krisztus Király Kongresszus Ljubljában, amelyet

1939 július 25-től 30-ig hivtak egybe.

Valamennyi ország katolikusát, akik az idők komolyságát megértik, szívesen látják ezen a kongresszuson. Most új pápánk van, akit bizonyára ugyanazok a vágyak töltönek el, mint elődjét, szerezünk tehát mindjárt uralkodása elején nagy örömet neki.»

Göbbels két hélig marad Rhodosz szigetén

A Görögországban tartózkodó Göbbels német birodalmi miniszter — mint jelentették — Athénből Rhodosz szigetére utazott. Rhodoszban az o'asz hatóságok meleg fogadtatásban részesítették. Göbbels két hetet tölt Rhodosz szigetén.

Óriási részvétellel temették el dr. Vilt Vilmost

Sokezer főnyi gyászoló főmeg kísérte utolsó útjára a jugoszláviai magyarság nagy halottját

Vasárnap délután 4 órakor kísérték utolsó útjára Dr. Vilt Vilmost, a jugoszláviai magyarság nagy halottját. Az új Katolikus Otthonban felállított díszes ravatal két napon át valóságos zárandokhellyé változott. Szegények, gazdagok, urak, parasztek ezrével jöttek el, hogy elbúcsúzzanak a halottól. Nemcsak a magyarok jöttek el, nemcsak a keresztények. A város szerb intelligenciája is lerófta kegyeletét Dr. Vilt Vilmos iránt, s a város izraelita vallású lakosai is sokan eljöttek, hogy elbúcsúzzanak a jó embertől, a jó orvostól, akit szeretettel övezett a város minden rendü-rangu polgára.

De nemcsak Noviszád gyászolt a ravatal mellett.

A közeli és távoli vidékről is nagyon sokan eljöttek, hogy lerójják kegyeletüket.

Megérkezett Zágreből és Beogradból a magyar egyetemi ifjuság küldöttsége, hogy díszelnökét utolsó útjára elkísérje. Vasárnap délelőtt az egyesületek vonultak fel testületileg a ravatal elé. A Beltéri Katolikus Kör tegnap délben emlékülést tartott, amelyen az egyesületnek csaknem valamennyi tagja megjelent. Nagy Győző elnök méltatta az egyesület elhunyt díszelnökének érdemeit.

— Valóban díszes volt Vilt dr. egyesületünknek — mondotta többek között. Huszonöt esztendő alatt vezérlő egyéniségével, mindenki iránti határtalan barátságos magatartásával mindenki megbecsülését és szeretetét birta. Az egyesület csak részben rotta le iránta háláját akkor, amikor díszelnökévé választotta és otthonában felravatalozta.

Az emlékülés elhatározta, hogy Dr. Vilt Vilmos érdemeit jegyzőkönyvben örökíti meg. A gyűlés tagjai ezután testületileg levonultak a ravatalhoz és imát mondtak az elhunyt lelki üdvéért.

A koporsót és a ravatal környékét valósággal elborította a koszorúk és a virágok sokasága. A család koszorúin kívül koszorúkat küldött valamennyi egyesület, amelynek az elhunyt vezető tagja volt, koszorút küldött a városi jódozfürdő igazgatósága és személyné, azonkívül igen sok ismerős. Ott volt a Reggeli Ujság koszorúja is: »Alapító tagjának a Reggeli Ujság« felirással. Sok jeltelesen, szegényes virágcsokor szerénykedett a díszes koszorúk között. Vilt Vilmos dr. ápolójai és szegényei hozták, akiknek áldozatos életében olyan nagy pártfogója volt.

Már a kora délutáni órákban valóságos néparadat indult meg az új Katolikus Otthon felé. Azok járultak a ravatalhoz, akik eddig nem róhatták le kegyeletüket és a vidéki gyászolók, akik vasárnap délelőtt érkeztek Noviszádra.

Kevéssel három óra után megkezdődött az egyesületek felvonulása. Valamennyi magyar kulturális egyesület elküldte küldöttségét, sőt nemcsak küldöttségét, mert a különböző egyesületeknek csaknem valamennyi tagja megjelent. A fekete drapériával övezett hatalmas teremben

a fájdalom és részvét. lenyűgöző megnyilvánulása volt a fényárban uszó ravatalt körülálló gyászolók hatalmas tömege.

Pontban négy órakor Svraka Ferenc esperes plébános nagy papi segédlettel megkezdte az egyházi gyászszertartást.

Felhangzott a »circumdederunt me« szívbemarkoló melódiája. Léh Jakab kántor vezetésével férfi énekkar intonálta.

Ezután a noviszádi római katolikus hitközség nevében Grossinger János felügyelő búcsúzott az elhunytól:

Mélyen tisztelt Gyászoló Közönség!

Városunk katolikusainak nevében búcsúztatom dr. Vilt Vilmost, a noviszádi katolikus hitközség sok éven át volt elnökét, katolikus társadalmunk kimagasló tagját, aki életének ugyszólván teljes energiáját a mi katolikus közönségünk érdekében és annak javára fejtette ki.

Számos alkotása fáradozásának gyümölcsei: a kültéri Szent Erzsébet templom, a katolikus bérház, a Katolikus Otthon, mind tanujele lankadatlan buzgalmának és a messze jövőig dicsőséggel fogják övezni nevét.

Mi mindannyian, akik szomorú szívvel állunk e ravatal körül, lelkünk mélyéig átérezzük, hogy dr. Vilt Vilmos halálával nemcsak őszinte jó barátunkat, lelkiismeretes orvosunkat, igaz testvérünket veszítettük el, de elvesztettük a katolikus gondolat egy bátor kitérő katonáját, az igazi katolikus élet egy ritka példaképét.

Mi páran, akiknek alkalmunk volt szenvedéseinek hosszú napjaiban vele érintkezni, csodálattal láttuk annak a hitnek földöntúli erejét, amelyért egész életén át harcolt, Isten akaratában való alázatos és türelmes megnyugvását és a félelem nélküli várását a halálnak.

Doktor Vilt Vilmos életének utolsó pillanatáig hű maradt örmagához hű maradt mély katolikus hitéhez s végtelen testi szenvedéseinek pillanatában peccátelte meg igazán keresztényi életét.

Ebből a mély keresztényi életből fakadt emberi érzesei is: szeretete, tötekonyorsága, barátságos magatartása, amelyek mindenkit elragadtatásra és hálára köteleztek.

Nagy emberi értékének és igazi népszerűségének méltó elismerést látom abban, hogy gólgótájának súlyos óráiban mindenki érdekelt és imája egyaránt kísérte, hálás szegényeitől kezdve az ország legmagasabb méltóságáig.

Nincsen a szavaknak annyi erejük, hogy az özvegy fájdalmát enyhíthessék és mély szomorúságunkat igazán kifejezhessék, de csendes imánk elkíséri dr. Vilt Vilmos lelkét az örökkévalóság kapujáig, ahol fölszóal fohászunk. »Uram adj bebocsajtást neki, mert földi életében jó keresztény és igaz ember volt«. Amen.

A Beltéri Katolikus Kör nevében Nagy Győző elnök mondott búcsúbeszédet:

Igen tisztelt Gyászoló Közönség!

A noviszádi Beltéri Katolikus Kör elvesztette szeretett Díszelnökét, dr. Vilt Vilmost. A könyörtelen halál szölitotta el Öt közülünk, megváltva Öt földi szenvedésétől. Szívünk összeszorul arra a gondolatra, hogy az amugy is ritka erdős sorainkból ismét kidőlt egy hatalmas tölgy, aki kiváló képességeivel, nagy munkabírásával, soha meg nem szünő jótévő áldozat-

készségevel, nagy érték volt számunkra.

Nem tudom elmondani azt az életet, amelynek megszűntét gyászoljuk, mert kevés rá az emberi szó, de azt hiszem igen sokat mondok akkor, amikor azt mondom, hogy tiszta hű katonája volt az Isten ügyének. A munka terhe alatt nem roskadozott és nagy elfoglaltsága mellett is a katolikus és magyar ügyért számos noviszádi egyesületben fejtett ki igen áldásos hosszú működést. Mint orvos a betegeknek nemcsak testi, hanem lelki gyógyítója, szinte édesatyja volt, aki számtalan díjtalantul kezelt betegének sokszor még az orvosságokat is ajándékozta. A katolikus kötelességteljesítésben pedig világitott, mint a fényes nap. Földi életében mindig az Ég felé tekintett. Egyesületünknek több mint negyedévszázadon keresztül vezető, tanácsadó, szilárd oszlopa volt.

Búcsúzásunkkal nemcsak egy példaadó jó katolikus férfitől köszönünk el, hanem egy olyan Testvérünköt, akinek távollétét sokszor fogjuk még szomorúan nélkülözni. Kinek a szíve ne fájna, ha ilyen embertől kell búcsúznunk? Ki ne hullatna egy őszinte könnyecseppet az elkészítés eme gyászos percében? Ki volna az, aki ebben a pillanatban fohászt ne küldene az Egek Urához az Ö jól megérdemelt égi üdvösségéért? Ó az Ö földi feladatát hiven, maradék nélkül elvégezte és igaz katolikus módon elkészülve távozott az örök életre.

Szeretett megboldogult Díszelnökünk!

Te a földi bajoktól, szenvedésektől megmenekedtél, de halhatatlan lelked-zelleted itt él közöttünk továbbra is. Örökös Díszelnökünk leszel mindig, mert az arany fénye soha el nem múló, mégcsak nem is rozsdásodó, legyen az akár sirhanttal is elválasztva a földi élettől, a napvilágtól. Esméid, buzdításaid, lelkesítő szavaid továbbra is tüzelnek minket a munkára.

Fájdalmunk annál nagyobb, mert most felépült Katolikus Otthonunkban, amelynek megteremtésén Te is sokat fáradoztál és amelyért Te is meghoztad nagy anyagi áldozatodat, életedben a hosszas betegséged miatt nem is láthattad, pedig szeretted volna itt lenni, milyen örömmel lelkesedél és érdeklődél eziránt. Lélekedben itt áll most az egész Beltéri Katolikus Kör koporsód előtt. Fájó szívvel helyeztük el koszorúkat ravatalodra és könnyes szemekkel veszünk most búcsút Tőled. Tudatában vagyunk annak a nagy veszteségnek, amely bennünket halálod által ért, de megnyugszunk az örökéletben való viszontlátás reményében Isten akaratában, mert ezt tanítja és parancsolja hitünk. Buzgó szívvel fohászunk a Mindenhatóhoz, hogy lelkednek, mely itt e földön úgy tudott lángolni a szépet, jóert és nemesert,

adjon a másvilágon örök boldogságot. Testednek pedig, amely olyan sokat tett mások boldogulásáért, adjon a sirban békés örök nyugalommal!

Szeretett Díszelnökünk, jószágos katolikus Testvérünk, Isten Veléd!

A Polgári Magyar Kaszinó nevében Tolnay Janos elnök búcsúztatta az elhunytat:

Gyászoló magyar testvérek! Magyar társadalmunkat ismét súlyos veszteség érte. Legértékesebb magyarjaink egyike vesz örök búcsút tőlünk. Azt az ért, melyet megboldogult dr. Vilt Vilmos barátunk hagyott közöttünk, igen nehéz lesz betölteni. Talán lehetetlen is. Ó a jó magyarnak annyi erényét egyesítette magában, hogy azt a sors ritka kedvezéséből lehet csak egy emberben feltalálni. Nemcsak mi magyarok, de városunk minden polgára, meleg szeretettel és tisztelettel övezte vezető szerepet vívó nemes alakját. Neve összeforrott a jugoszláviai magyarság életével. Egyike volt magyar népünk vezéreinek, szíve a magyar népet érte, érte dobogott. Neve ott ragyogott, ahol szóval és írásban kellett sürre szállani a magyar ügy védelmére. Szívének melege éltetett minden magyar kulturális megmozdulást. Az áldozatosak sorában bőkezűségével ékeskedett s azon kevesek közé tartozott, akik nemcsak hirdetik a munkavállalás kötelességét, de tetteivel igazolta is azt. Nincsen városunkban egyetlen magyar kulturális intézmény, amelynek életrekeltésében, vagy felvirágoztatásában tevékeny részt ne vett volna. Nincsen egy sem, amely ne őrizné kegyelettel az Ö emléket.

A Magyar Kaszinó a rendelkezésére állott legnagyobb kitüntetéssel a díszelnökséggel jutalmazta azért az önfeláldozó lelkes munkájáért, amelyet a hibetlenség sorsban élő magyarságért tett.

Díszelnökünk! Bár kihűlt szíved nem dobban össze többé a miénkkel, termelő agyadnak értékes gondolatai nem szolgálják többé a magyar népünk ügyét, azért Te közöttünk élsz tovább, közöttünk, kik Benned az önzetlen, a nemes gondolkodást tisztelték és becsülték, minden magyart testvérként üdvözölő nagy szívedet szerették. Köztünk maradó serkentő erő a mi munkánkban.

Örök álmodban lásd egyetértőnek és boldognak a magyart — Vili barátunk Isten veled!

A Noviszádi Atlétikai Klub nevében Nagy Sándor mondott búcsúbeszédet:

Drága halottunk szeretett Díszelnökünk! Szomorú és igen nehéz feladatot teljesítetek akkor, amikor a noviszádi Atlétikai Klub nevében búcsúztam annak szeretett és mélyen tisztelt Díszelnökétől. Nehéz búcsúzni attól, akit évek hosszú során át magunk között láttunk, nagybecsültünk és szerettünk. Attól, akinek a támogatását, jóindulatú tanácsait, határtalan jószívűségét és soha ki nem merülő adakozó készségét megszoktuk, mint a mindennapi kenyeret. Különösen nehéz és szomorú ezen feladat teljesítése nekem, aki több mint egy évtizeden át együtt dolgoztam, — jobban mondva — csupán segített, ezen rideg koporsóban nyugvó dr. Vilt Vilmosnak. Anak a dr. Vilt Vilmosnak, aki évek hosszú során át mint aktív elnöke a NAK-nak, vezette annak sokszor igen kényes és nehéz anyagi ügyeit azon az uton, amit bátran lehet tövises, göröngyös és sáros utnak nevezni. Az Ö akadályt ismerő, erős vasakarata azonban minden nehézséget legyőzött. Fáradságot, lankadást, félelmet soha nem is-

mert. Ha a bajok néha-néha az adott körülményeknél fogva óriásokká nőttek úgy, hogy már-már az elsüllyedés veszélye fenyegette egyesületünk hajóját, Ő mint a hajó kormányosa, megtalálta azt az utat és módot, amellyel újból biztos révbe vezette a süllyedő hajót.

Az Ő sportszeretet határtalan volt nemcsak anyagi, de erkölcsi téren is. A sport mellett és azzal párhuzamosan, az egyesület kebelén belül azonban a magyar kultúrát is kultiváltatta, akármilyen nehézségbe ütközött is az Akkor, amikor a közéleti szerepléstől pár év előtt betegségére való tekintettel nagyrészt visszavonult — nekem adta át a NAK vezetését. Meghagyván azonban hogy az a szellem maradjon továbbra is az egyesület életében, amit Ő vezetett be. Ez a szellem pedig nem más, mint a klubszeretet, egymás munkájának megbecsülése, összetartás, testvériség és szeretet a tagok között: a zöldségen pedig a vasakat, szív és lélek.

Nagyon jól tudjuk azt, hogy amennyiben ez a szellem lesz továbbra is az irányadó az Ő általa oly nagyon szeretett egyesületünk életében, úgy az a jövőben is soká fog még virágozni. Határtalan klubszeretetét mi sem bizonyítja jobban mint az, hogy élete utolsó napjaiban is gondolatait és szavait hozzánk intézte. Mi pedig, hogy ezen szeretetét csak némileg is megkáláljuk, ígéretet teszünk, hogy szellemét a legnagyobb tisztelőben fogjuk tartani és abban fogunk továbbra is munkálkodni.

Adjon a Jó Isten szeretett Disznókunk lelkeinek üdvösséget, testének pedig a sírban békés és örök nyugalmat.

Tomán Sándor az egykori Délbácska szerkesztője lépett ezután a ravatal elé és a következő szavakkal bucsuzott a keresztény magyar kisebbség elhunyt vezetőjétől:

— Annak a sokezer olvasónak nevében bucsuzok dr. Vilt Vilmostól, akik az egykori Délbácska nagy családjához tartoztak. Soha lap és olvasók között olyan szeretetteljes együttérzés és együttakarás nem volt, mint azokban az években, amikor a Délbácska elindult nehéz és fáradságos útján. Egyedül azonban sohasem tudta volna a keresztény magyarság lapja célját elérni, ha nem állott volna melléje erős hitével, tiszta magyar szívével és példaadóan áldozatos fajszeretettel dr. Vilt Vilmos. Az ő megingathatatlan hite és határt nem ismerő áldozatvászása tette csak lehetővé, hogy keresztény magyar népünk papja megkaphatja azt az újságot, mely az ő eszméihez híven, soha más célt nem szolgált, csak magyar népének érdekeit. Itt dr. Vilt Vilmos ravatalánál kell köszönetet mondanunk azért, hogy anyagi áldozatok elől vissza nem riadó mindent felülmúló fajszeretete lehetővé tette ennek a feladatnak a teljesítését.

Nemes lelkének bátorító ereje a srón túl is vezetni fog bennünket minden olyan küzdelemben, amelyet keresztény magyar népünkért folytatunk. Áldott legyen emléke, amely soha el nem múlik körülünk-ből.

Ezután a városi jódozfürdő szellemzetének nevében bucsuztatták Vilt Vilmos dr.-t.

— Nemcsak főnökünk volt, vezetőnk, atyánk, jóakarónk egy személyben. Halálával pótolhatatlan veszteséget ért bennünket, emléke örökké élni fog szívünkben.

A beográdi magyar egyetemi hallgatók nevében Böhm Kálmán mondott Bucsuztatót:

— Mély fájdalmat keltett a beográdi magyar egyetemi egyesület tagjaiban az a hír, hogy szeretett örökös disznókuk nincs többé az élők sorában. Elköltözött az örök életbe, itthagyoit bennünket, hogy ezután onnan viselje gondunkat. Nagy vérző sebet éített szívünkön az örök akarat ítélete, mikor őt magához szolgáltotta. Megrendítően hatott a gyászír, különösen ránk idősebbekre, akik őt személyesen is ismertük. Önkénytelenül is eszünkbe jut az az idő, mikor nagy halottunk magához hívott bennünket és azt tanácsolta, hogy Beogradban magyar egyetemi egyesületet kellene alapítani. Ez a gondolata nemes fáradozása folytán valóra is vált és ezért örök hálával adózunk emlékének. »A műforog az alkotó pihen«, mondja a költő. És valóban pár nap múlva 6 éve annak, hogy egyesületünk az általa kijelölt uton halad. Jelszavát: segíteni a kisebbségi magyarságon, jelszavunkká tettük. Ezért pótolhatatlan ő úgy nekünk, mint a jugoszláviai magyarságnak. Nevét megtanultuk tisztelni, szeretni, halálában pedig áldjuk.

Nem elégedett meg a pályája keretein belüli munkával, mert érezte, hogy nagyobbra van hivatva: kisebbségi magyarságunk boldogulásáért küzdeni. Ezen nagy hivatását élete utolsó percéig be is töltötte.

A Sors sokszor kegyetlen, de az élet megtanít bennünket lemondani, mert mindég azt veszítjük el, amit legjobban szeretünk. Mély gyászunkban csak az szolgál vigaszt, hogy neve és szelleme közöttünk marad és azokat mint soha el nem múló emlékeket őrizzük. S most ezen koporsó előtt gondolatban itt van az egész magyar egyetemi ifjúság, hogy a gyászoló család mely fájdalmával bucsút vagyunk tőle, akiket annyit fáradozott.

Legyen áldott emléke!

A zágrebi magyar egyetemi hallgatók nevében Gondy Ferenc bucsuzott:

Szomorú gyászoló, felejthetetlen Elnökünk, szeretett jötevünk!

A magyar egyetemi ifjúság, amelynek nevében utolsó istenhozzádot jöttem mondani már eléggé megszokta a sorscsapásokat, a kisebbségi élet ezerarcu mostohasága edzett meg bennünket arra, hogy a legnagyobb megpróbáltatásokat is mindig magyarkhoz méltóan — kemény férfilelkkel, csüggedés nélkül fogadjuk. Eddig férfiasan tudtuk vállalni sorsunk minden nehézségét, mert tanácsaiddal, munkásságoddal, példaadásoddal, segítségével mindenkor magunk mellett tudtunk. Te voltál az első, aki kisebbségi életünk sok és nagyfontosságú feladatai közé emeltd a keresztény magyar egyetemi hallgatókról való gondoskodást és általában a magyar ifjúság fokozott gondoskodását.

Tanácstalan bizonytalansággal induló szervezkedésünkben, határozott tudatossággal jelölted meg a magyar ifjúság útját: a keresztény hit megdönthetetlen erkölcsi erejére támaszkodva, mindennél és minden körülmények között vállalni a magyar sorsot és az ezekből eredő kötelességeket, — vállalni, ápolni és fejleszteni népünk öntudatát. Ezen célkitűzések útján mindenben Magad voltál az első. Ezek után annak tudatában, hogy mindannyiunk atyai jóbarátját veszítettük el, csoda-e, ha fájdalmas kétségbeeséssel kérdezzük: Urunk — Istenünk! Hát nem télt még be a pohár? Vajjon mit véteztünk mi szerencsétlen magyar

ifjak, hogy büntetésül elveszed atyai barátunkat és jötevőnket?

De nem! Mégsem csüggedünk. Elűzzük magunktól a kétségbeesést. Hisz Tőled tanultuk azt is, hogyan kell keresztényhez illő férfiasággal megnyugodni az isteni akaratban és kötelességünket teljesíteni.

Mikor, mint orvos már régen tisztában voltál a betegség természetével és ebből következő sorsoddal — soha egy pillanatra se estél kétségbe. Legkinosabb szenvedéseid közt is tudtál másokat bátorítani és vigasztalni. Nem rég még betegágyadnál járt pajtásainktól tudjuk, hogy legsúlyosabb napjaidban is többet gondoltál árván maradó magyar ifjúságra, mint saját Magadra.

A fiatal magyar nemzedékek segítségével és nevelésével olyan maradandó emléket építettél, mely örökké élni fog a magyar ifjúság lelkében.

Szeretett Elnökünk! Megnyugodva a Mindenható megváltozhatatlan akaratában a Te áldott emlékeddel kapcsolatban felidézhetjük Horatius halhatatlan sorait: »Exegi monumentum aere perennius«, — Elkészítettem időket álló emlékművemet. »Non omnis moriar«. — Nem halok meg egészen. Szeretett jötevőnk nem halsz meg, míg fiatal magyaraid keblében lelkes és hálás szív dobog.

Közéletünk nagy része, az egész magyar ifjúság a keresztény nemzeti gondolat erkölcsi és nemzeti meguihódás eszméiért küzd, tehát non omnis moriar — erkölcsében megtisztult szociális érzéssel áthatott, nemzeti érzésében

és törekvésében szilárd egységű ifjúság az, amelyet atyai szeretettel, tanácsaiddal nagy részben Te neveltél.

Ezután dr. Nagy Iván mondott bucsuztatót:

Bucsuzom Tőled nagy halottunk barátáid nevében, azok nevében, akik előtt eszménykép és példakép voltál. Bucsuzom azok nevében, akik vállalták, hogy teljesítik és végrehajtják azt, amit Te nagy szívedben néped és a mi magyarságunk sorsának megjavítására elgondoltál. Bucsuzom Tőled kisebbségi népünk százezreinek nevében. Bucsuzom Tőled azok nevében, akikért Te egy életen át dolgoztál fáradságtalanul, akiknek sorsán való segítséget életed céljaid tűzted ki.

A feltámadás ünnepe előtt ragadott el tőlünk a halál Szimbóluma ez a Te életednek is. Egy életen át sikraszálltál, hittel hitted, hogy csakis az igazi keresztényi emberszeretet alapjára épített társadalom állhatja meg a helyét. Hitted, hogy eszméd beteljesülnek, küzdöttél két évtizeden át kisebbségi népünkért, hogy keresztény és nemzeti alapon egy táborba gyűjtsed. Most ragad el a halál, amikor az egész magyar ifjúságot és a keresztény magyar nép százezres tömegeit egyesítetted.

Ígérjük Neked, hogy elgondoláskádat, törekvéseidet, Egyházunk érdekeit kisebbségi magyar népünk iránti kötelességünket minden erőnkkel, hittel kitartással, Tőled vett önfeláldozással teljesíteni fogjuk.

A gyászbeszéd elhangzása után a noviszádi Polgári Magyar Dalos Kör a »Mért oly borús« gyászadal adta elő Szedlacsak Lejos karnagy vezényletével, majd megindult a gyászmenet,

amelyhez hascsuló nem volt Noviszádon Fálth Ferenc apát esperesplébános temetése óta.

A tizezreket számláló tömeg mely hitattal kísérte ki a magyarság nagy halottját a temetőbe, ahol a Daloskör a Révpartra ért gyász dallal bucsuzott el végleg dr. Vilt Vilmostól.

Ma állapítják meg vélelvesen a magyar-szlovák határt

Magyarország két hét alatt 12.000 négyze kilométerrel és 600.000 lakóssal növekedett

Budapestről jelentik: Az elmúlt héten — mint ismeretes — tárgyalások folytak Budapesten, hogy megállapítsák Szlovákiának és Kárpátaljának eddig vitás részeire nézve a pontos határt. A magyar és szlovák bizottság pénteken tartotta utolsó ülését, amelyen lényegileg és elvileg megegyezésre jutott. A megegyezés alapján az új határ a lengyel határnál levő Cserenin nevű magaslatnál kezdődik és egyenesen déli irányban fut, úgyhogy Zetű, Sebeske, Cirokautfalú, Jármos, Pakcsány és Kisko-

lon községektől nyugatra általában a vízválasztót követi. Kiskolontól délre az új határ a Halas pataktól nyugatra halad. Ezáltal magyar területre esik Remete vasgyár, Jeszenőremete, Felsőhalas, Jeszenő, Alsóhalas, Bunkós, Sárosremete és Sárosmező község. Innen a határ az Ung folyóra fut rá és egy darabon az Ung folyót követi. Ennek következtében Magasrét község szlovák területen maradt, viszont ettől keletre Bedőlakárd és Ungtinkóc magyar területre esik.

A pontos határ, — ugyanugy, mint a múltban a magyar-szlovák határrendezés alkalmából történt — a községek közigazgatási vagyis kataszteri határait követi majd. Ennek lerögzítésére a magyar és szlovák bizottságok még egyszer összeülnek. E célból a szlovák bizottság hétfőn reggel ismét visszatér Budapestre. A hátralevő tárgyalás már nem sok időt vesz igénybe, hétfőn vagy kedden előreláthatóan be is fejeződik. Utána már csak a jegyzőkönyvek megszövegezése és aláírása marad hátra.

Kárpátalja visszacsatolásával — mint ismeretes — körülbelül 10 500 négyzetkilométernyi terület és mintegy 550.000 lakos került vissza Magyarországhoz. Az új terület, amelyet a magyar honvédség március 23-án szállt meg, jóval felül van az 1000 négyzetkilométe-

ren és a mostani tárgyalások révén visszakerülő sávban levő 40 községnek mintegy 40-50.000 lakosa van. Az elmúlt két héten belül közel 12.000 négyzetkilométerrel és közel 600.000 lakóssal bővült tehát Magyarország.

A héthatalmi értekezlet kilátásai

London Roma közvetítését férti az újabb békefésítéshez Olaszország mindaddig nem vesz részt semmilye közdeményezésben, amíg közvetítését el nem ismerik

Rómából jelentik: Rómában az utóbbi napokban rendkívül érdekes tanácskozások folytak. A római angol ügyvivő felkereste Ciano külügyminiszter kabinetfőnökét. A Reuter-iroda római levelezője szerint Ciano kabinetfőnöke közölte az angol ügyvivővel, hogy Chamberlain miniszterelnöknek Lengyelországra vonatkozó nyilatkozatát Mussolini elé terjesztették tanulmányozás végett. Mussolini szombat a délutáni órákban érkezett vissza délolaszor-

szági utjáról. Kevéssel megérkezése után fogadta Ciano külügyminisztert. Londonban szombaton hosszas tanácskozás volt Halifax külügyminiszter és a londoni lengyel nagykövet között. A megbeszélés egy óra hosszúságú volt. A Press Association értesülése szerint az angol külügyminiszter és a lengyel nagykövet az európai helyzet legújabb fejleményeit és a lengyel külügyminiszter londoni látogatásának előkészületeit beszélték meg.

Európa ismét Róma felé tekint

Rómából jelentik: A Lavoro Fascista feltűnést keltő cikket közöl ezzel a címmel: »A nehéz pillanatokban Európa ismét Róma felé tekint.« A cikkben a lap párisi tudósítója többek között ezeket írja: Figyelmet érdemel az a feltevés, hogy

London és Varsó megbeszéléseinek végcélja nem annyira a kölcsönös segítségnyújtás tekintetében létesítendő megegyezés, hanem inkább az, hogy a lengyel-angol megegyezés szélesebbkörű európai kibékülés kiindulópontja lehessen. Ezt a feltevést megerősíteni látszik az, hogy London és Róma a jelen pillanatban egymással összhangban levő diplomáciai tevékenységet fejt ki.

A Duce múlt vasárnapi beszédében bejelentette, hogy az európai béke megszervezése érdekében megkeresést intéztek hozzá. Nem nehéz kitálatni, hogy a megkeresés melyik fővárosból érkezett. Ezzel volt kapcsolatban Ciano gróf és a római angol ügyvivő pénteki, két ízben történt hosszú megbeszélése is. Mussolini ismeretes beszédében figyelmeztette a nyugati demokráciákat, hogy minden bekerítési törekvés, amely a tekintélyállamok ellen irányulna, részéről azonnali visszahatást idézne elő. Az angol külügyi hivatal kezdeményezésének tehát valószínűen békítő célja van és London ebben az irányban Róma közreműködését kéri. Ez a közreműködés talán hasznos lehet, mert Olaszország igen fontos közvetítő szerepet játszhat, egyrészt, mivel politikája a Róma—Berlin ten-

gelyen alapul, másrészt, mivel baráti kapcsolatokat tart fenn Lengyelországgal is. Teljesen érthető tehát, ha Chamberlain első lépése pénteki nyilatkozata után az volt, hogy széleskörű eszmecsere céljából az olasz kormányhoz fordult.

A HÉTHATALMI ÉRTEKEZLET

A tudósító ezután így folytatja: Az európai fővárosokban úgy tudják, hogy nagy nemzetközi értekezlet van kilátásban, amelyen a négy nagyhatalmon kívül Lengyelország, Magyarország és Románia is részt venne. Az értekezleten Olaszországra a közvetítő szerep várna. Az angol miniszterelnöknek azonban ebből a szempontból feltétlenül figyelembe kell vennie Mussolininak azt a kijelentését, hogy Róma semmiféle kezdeményezésben nem vesz részt mindaddig, amíg szent jogait el nem ismerik. Híre já rannak is, hogy Rómát tájékoztatták volna egy francia-angol és egy ango-lengyel szerződés megkötéséről és London kérte volna Rómát, hogy ha nem is csatlakozik, legalább jóindulattal fogadják ezeket a szerződéseket. Mindezekből a hírekből természetesen nehéz kihámozni a való helyzetet. Bizonyosnak látszik azonban az, hogy az olasz diplomácia erős tevékenysége az előkészületben levő fontos eseményekkel áll kapcsolatban és ezek az események nagy befolyással lehetnek az európai helyzetre. Mussolini Rómába való visszatérését is közvetlen összefüggésbe hozzák az olasz-angol eszmecsereikkel.

A nemzetiek elérték az utolsó célpontot

A nemzeti főhadiszállás utolsó jelentése

Burgosból jelentik: A nemzetiek rádiói szombat este közvetítették a főhadiszállás utolsó hadijelentését. Este 11 óra 15 perckor a falangista himnusz után a következő hivatalos jelentést olvasták fel:

— A köztársasági csapatok leszerelése és fogságbaejtése után a nemzeti csapatok elérték az utolsó katonai célpontot. A háboru véget ért.

A spanyol nemzeti rádió ezentúl minden szombat és ünnep előtti éjjelen a pápa különleges engedélyével szentmisét közvetít, hogy a még fel nem szabadított területen élő spanyolok is részesülhessenek a hit áldásaiban. Ezt a különleges engedélyt eddig még egyetlen rádióállomás sem kapta meg.

HIREK

— Fogházba menekült a családi élet elől. Smith József honolului lakost feljelentették, mert vak tüzlármával riasztotta fel a tűzörséget. A vádlott megmagyarázta a bírónak, hogy annyira beleunt az örökös családi perpatvarokba, hogy epedve sóvárog a fogház magánya után, ahol talán békét találhat. A megértő bíró a legmagasabb büntetést állapította meg és hatvan napi fogházat szabott ki a zaklatott életű férjre.

— **HALÁLOZÁS.** Hartmann Ferenc zmajeváci fodrászmester, a baranyai Iparostársadalom egyik vezető személyisége hosszabb szenvedés után 54 esztendőskorában elhunyt. Nagy részvétellel temették el.

— **A legnagyobb angol plakát.** A londoni Waterloo-hídon helyezik el a honvédelmi minisztérium 143 láb hosszú és 19 láb széles (egy láb körülbelül 30 cm.) tóborzó plakátját. A Daily Express szerint ilyen nagy plakátot még soha nem készítettek Angliában.

— **Csimoánzok teadélutánja.** A londoni állatkert egyik tavaszi attrakciója a csimpánzok teadélutánja lesz. Nyolc csimpánz fog minden délután egészen emberi módon teázni. A mutatványt most gyakorolják.

— **Meghalt a cári család egyik volt őrzője.** Pancsevön 64 esztendőskorában meghalt Vladimirovics Nyemcsikov Sziergije ügyvéd, aki annakidején a Kerenszki kormány megbízásából a cári család őrzője volt. Vladimirovics Nyemcsikov a legkorrektebből látta el feladatát. Barátai elhatározták, hogy az elhunyt emlékiratát kiadják.

— **BEZDÁNI HIREK.** Kálóczy Mihály gazda lovai egy autótól megjelent és nekirohant a vaskorlátnak. Kálóczy olyan szerencsétlenül esett ki a kocsiból hogy balkarját törte. — Az utóbbi időben jelentősen olcsóbb lett a hus Bezdánban. A marhahus kilója az eddigi 10 dinárról 6 dinárra esett. Az áresőlkénést a lakosság nagy örömmel vette tudomásul.

— **10.000 patkány »tüntetett«** egy angliai országuton. A Londonból Bentley felé vezető nagyforgalmu gépkocsiuton 10.000 patkány vonult át zárt oszlopban. Az óriási gépkocsiforgalom tíz percig szünetelt, míg a patkánylégió átvonult és a közeli Wey folyó felé elkanyarodott.

— **ADMI HIREK.** A községi lépviseletestület közgyűlésén elhatározták, hogy az utcai átjárókat kijavíttatják. A Cara Dusana utcán kerékpár utat létesítenek és az utcában lévő fákat április 4-én a helyszínen elárverezik. — A barai halászat bérletét Raffay András, Brekut István, Czabaffy István, Tassi Nándor és Tubityi Rádó részére jóváhagyták. — A jégkár ki-mutatást befejezték az 1939-es évre. Szántóföldre a kivetés 146.293 dinár, a szőlőre 1297 dinár és a gyümölcsösre 353 dinár. Az érdekeltek a kivetést a községkészen megtekinthetik. — Március hónapban 11 fiú és 11 leánygyermek született. Elhaltak: Szűgyi Imre 25 Kelemen Györgyné 87, Tószegi Mihály 42, Iványi Gizella 3 hónapos Tajti Lajos 76, Mrgyanov Sztóján 42, Székely Ferencné 84, Dobai Antal 85, Trombitás Péter 70, Bóka János 69, Szollár János 79, Lóczy Ferenc 81, Bir-las József 81, Ágoston Mihály 49 és Fehér János 85 éves korában. — Há-zasságot kötöttek Kaufer Alfréd és Frankel Aranka, Babi Teodor és Har-mes Marcel, Pozsgai István és Pintér Piroška.

— **Érdekes divat házaspárok számára.** A newyorki divatkiállítás rendezőse jeletti, hogy a legújabb divat szerint férj és feleség teljesen azonos színű toalettet és ruhákat viselnek, ha együtt jelennek meg. A színharmónia a családi összhangot van hivatva előmozdítani.

— **Csecsemő holttest a szemétdombon.** Mólról jelentik: A Kiss ut mentén, az első számú dűlőút végén ót-hat napos újszülött leánygyermek holt-testét találták a járőkelők. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a cse-csemő mintegy 24 órával azelőtt halt meg. A rendőrség nomozást indított a lelketlen anya kézrekerítésére.

— **A pápa maga áldoztatott meg egy kisfiut.** Csak most vált ismeretessé a Szentatya koronázásának egy igen kedves epizódja. Mint ismeretes, az amerikai Egyesült Államok kormányát a pápa koronázásán Kennedy londoni ame-rikai követ képviselte. A követ, aki katolikus, magával vitte az ün-nepségekre hatéves legfiatalabb kisfiát, akit azután néhány nappal a koronázás után, elsőáldozása alkalmával, maga XII. Pius pápa áldoztatott meg.

— **Az épszeműve operált vak csak néz, de nem lát...** Dr. Henri Bouquet, a Le Temps orvosi munkatársa a mű-téttel látóvá tett vakokról érdekes cikkeket írt. Elmondja, hogy legutóbb egy 22 éves vak angol leányt operál-tak meg és adták vissza látását. Az ember azt hinné, hogy a vak, aki egy-szerre látni kezd, szinte ujjong az örömtől. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy csak azok örülnek a látás-nak, akik nem vakon születtek, ha-nem már láttak, látásukat elvesztették és újra visszanyerték. A született va-kok azonban szinte fájdalmasan el-torzult arccal, védekező mozdulatok-kal merednek az előtűk megvilványu-ló szin és formavilágra. A megoperált vak eleinte valójában nem is lát, bár zeme felfogja a látási ingereket. A szó szoros értelmében véve meg kell tanulnia látni. És ez a tanulás a meg-cperált vakok esetében különösen ne-héz. Mennél fiatalabb korban történik a műltét, annál több a remény arra, hogy a megoperált vak élni is tud most már ép szemével. A cikk szer-zője pontos megfigyeléseket végzett egy nyolcéves francia fiúval, akinek mindkét szeméről hálvgot távolított el. A gyermek született vak volt. Hosz-szu ideig tartott, amíg a színek meg tudta különböztetni. Rendszerint ez az első állomás. Ettől fogva bármit mu-tattak neki, az csak színt jelentett számára. Hónapok teltek el, amíg a legegyszerűbb formákat fel tudta is-merni, de itt már segítségül vette a többi érzékszervét is. A térben bizto-san eligazodni sohasem tudott, soha-sem tudta a tárgvak nagyságát és tá-volságát még csak hozzávetőlegesen is megbecsülni. Amikor az intézetből ha-zavították, ugyszólván mindent elfelej-tett, csak a színeket tudta valameny-nyire megkülönböztetni és az akadályokat kikerülni. Egy montevideoi se-bész több vakon született gyermeket tett látóvá, de ezek közül csak egy hatéves korában megoperált lány tud-ta tökéletesen használni látásszervét. Ennek a tapasztalásnak ez a magya-rázata, hogy az a fejlődési hiba, amelynek következménye a született vak-ság, valószínűleg nem áll magá-ban talán az érzéklési láncolatban több helyen is ismétlődik s különösen az érzéklési másik végén, vagyis az agynak abban a részében, amely az érzeteket fölveszi. A született vaknál az agy fejlődését nem kíséri a látás működésének fejlődése, úgyhogy az összhang megszakad és rendkívül ne-héz később helyreállítani. Ez a meg-gondolás is amellet szól, hogy a há-lyog eltávolítása mennél fiatalabb kor-ban történjék.

SZINHÁZ-FILM

Keringő-láz ütött ki Amerikában

Valcerrel nyitották meg Hollywood legnagyobb bálját, a statisztá-bált

(Newyork, március)

Bármennyire is sokat és nyugtalanítóan foglalkoztatja az amerikai közvéleményt a nagy fegyverkezés problémája és bármennyire is türelmetlenül o'vassák az emberek a szenátus és a parlament fegyverkezési vitáinak híreit ha az első oldalon folyik is a vita közeli háborúról, a lapok harmadik oldalán már bizonyosan társadalmi események szerepelnek, ezek között is elsősorban azok a hírek, amelyek arról számolnak be, hogy az idei farsang tánc mindenki legnagyobb meglepetésére — a keringő volt.

A keringő annyi évtized után újból feltámadt,

elfoglalta a vezetőserepet a táncrend élén és legyűrve minden újfajta boldogságot, a Lambeth Walkot és társait, most Amerikából elindul, hogy újból meghódítsa a világot. Az idei amerikai farsang báljain mindenütt a keringőt táncolták s ezzel a valcer «udvarképes» lett nemcsak az USA-ban, hanem — mint ahogy híre jár — már átkelt a tengeren is és beköltözött Londonba.

A HOLLYWOODI STATISZTABÁL

Vajjon mit jelent a keringőnek ez az új térhódítása? A romantikus emberek szívesen magyarázzák a valcer feltámadását azzal, hogy az emberek visszamenekülnek a békeévek lágy, andalító muzsikájához és a zene hangjain keresztül emlékeznek oly szívesen a régi Bécsre, amelynek hangulatát, a Stefanskirchét, a Heurigereket, Ferenc Józsefet és a Prátert idézi Johann Strauss muzsikája. A politikussabb vérmérsékletűek viszont azt mondják, hogy Amerika ezzel is demonstrál, amikor a táncok sztárjává a régi, ma már nemlétező Bécs zenéjét emeli. Mindenki a saját temperamentuma szerint látja a dolgot, úgy ahogy szeretné — egy azonban bizonyos,

a táncok királya e pillanatban Amerikában: a keringő.

A keringő divatja Amerikában Hollywoodból indult el. Az amerikai filmváros legnagyobb bálján, amelyet minden esztendőben a munkanélküli statiszták javára rendeznek és amely az egész esztendőben a legnagyobb társadalmi esemény

Hollywoodban egész éjszaka csak keringőt táncoltak.

A bált Clark Gable nyitotta meg Louise Rainerrel, mint «valódi bécsi primadonnával». Louise Rainer tényleg osztrák, néhány esztendővel ezelőtt emigrált Amerikába.

(Louise Rainer egyébként a most talán legnagyobb amerikai filmsikernek, a The great waltz-nak — A nagy keringőnek — primadonnája. Érdekes volna tudni, hogy ennek a filmnek az elkészítését mi kezdeményezte. Vajjon az, hogy a keringő reneszanszát megérették előre a filmgyárosok, vagy talán a keringő diadalmas és váratlan feltámadása éppen ennek a nagysikerű filmnek köszönhető, amely Johann Strauss-ról és a valcerok városáról szól?)

AZ ELSŐ VALCER

Louise Rainer, a «valódi bécsi primadonna» ugyan később nagypirulva bevallotta, hogy azelőtt soha életében nem táncolt keringőt és azt csak most

Hollywoodban tanulta meg,

mégis fergeteges ünneplés köszöntötte és mikor az első táncnak vége volt, utána mindenki valcerozni kezdett, így tartott ez egészen reggelig.

A hollywoodi statisztabál óriási «esemény» egész Amerika számára, itt vonultatják fel a divattervezők új kreációkat. — tavaly itt népszerűsítették Amerika számára a Lambeth-walkot — ami és ahogyan itt történik, az aztán irányadó az amerikai lobogó országainak valamennyi «csillagában». S ha innen a keringő indult el, az pillanatok alatt polgárjogot nyert az egész amerikai kontinensen.

Annyira népszerű lett különben a keringő egész Amerikában, hogy erre jellemző esetként Joan Crawford új filmjének történetét hozták fel. Joan Crawford új filmje már teljesen kész volt és éppen premierjére készülődtek, mikor Hollywoodból kiindulva kiütött a keringőláz. Az új Crawford-filmben pedig szerepel egy nagy táncjelenet. Ez a tánc azonban — tangó volt. A táncjelenet felvételei a hollywoodi statisztika szerint körülbelül hatvan ezer dollárt emésztettek fel.

Amikor azonban a keringő-őrület nyilvánvaló lett, a Metro egy hirtelen határozattal beállította az új Crawford-film premierjét, eldobták a tangót és lázas gyorsasággal s nyilván újabb hatvan ezer dollárral

egészen új táncjelenetet illesztettek a Crawford-filmbe. Ezúttal már a primadonna természetesen keringőt táncolt, mégpedig a «great waltz»-ot.

E pillanatban egész Newyork valcer-muzsikától hangos, a The great waltzot nem lehet levenni a műsorról — Johann Strauss muzsikájára és a great waltz lépéseire készülődnek a háborúra. O. K.

Emerson nagy amerikai költő dédunokája félév óta Budapesten él

Operaénekes és megtanult magyarul, hogy magyar dalokat énekelhessen

Budapestről jelentik: Budapest művészi társadalmában mind gyakrabban bukkan fel egy név: egy angol ur neve, aki fél esztendő óta itt él közöttünk, operaénekes és egyike a legvidámabb embereknek. Jack Emerson a neve és nem más, mint a nagy Emersonnak.

Amerika egyik legnagyobb írójának, filozófusának és költőjének dédunokája.

Jack Emerson ural az éjjel egy budai vendéglőben találkozunk. Eppen énekel. A cigány azt huzta, hogy «Nyisd ki babám az ajtót...» Emerson pedig rendületlenül Mefisztó szerénédiját énekelte Gounod Faustjából, megfelelő mimikával kísérve játékát. Esernyőjét tartotta kezében s ezzel az álgittárral kísérte magát. Nagy sikere volt az asztalnál ülő hölgyeknek, akik között egy ismert nevű dívoz és egy londoni urhölgy is helyet foglalt.

— Hogyan került Magyarországra? — kérdeztük.

— Egyszerűen — válaszolta. — Firenzeben lakom és egy nap Budapestet hallgattam rádió. Magyar dalokat énekel valaki. Annyira megtetszettek a dalok melódiái és olyan érdekes volt az a nyelv, amelyen előadták: hogy vonzott ez a zene Magyarországra?

ra mint egy mágnes.

Felkerekedtem otthagytam Olaszországot és átköltöztem Budapestre.

— És mit csinál itt fél év óta?

— Megtanultam magyarul — válaszolta Emerson — és már husz magyar népdalt énekelek. Olaszországban előbb Tettrazini személyesen majd Titta Ruffo ének mestere foglalkozott mély bariton hangom hajlításával és kiművelésével. Tizennégy operaszerepet tudok és a legtöbbet már énekeltem is olasz színpadon. Egyszer felleptem Saljapinnal!

— Meddig marad Budapesten?

— Ameddig jól érzem magam. Van már néhány jó barátom s elmondhatom, a pillanatban

nem tudok olyan helyet a világon, ahol kedvesebb emberek élnek.

Emerson, aki markáns arcu, magas,

sovány ember és németül, olaszul, franciául is tökéletesen beszél anyanyelvén kívül, ezután rágyújtott egy újabb magyar nótára, magához intve a cigányt. Kifogástalan kiejtéssel adta elő a dalokat. Ez nem is csoda, hiszen a magyar kiejtést Kürthy Györgytől, a Nemzeti Színház művésztől tanulta.

Végül is a társaság nagy ovációjára hangutánzásokat adott elő: kukorékoit, ugatott, bögött, nyávogott, nyerített és rőfögött.

Mulatságos este volt és Jack Emerson (milyen tehetség keil manapság ahhoz hogy valaki sok embert mulattasson), bucsuzól gyönyörű mély hangján elénekelt a híres angol katonadalt.

— It's a long way to Tiperary

Kristóf Károly

Fontos orvosi tanácsok betegek és egészségesek számára

A tüdőbaj megelőzése és gyógyítása (55)

Azt is említettük már, hogy a beteg gyomor jobban tűri azokat az ételeket, amelyeknek kevesebb a meg nem emészthető salakanyaga. Ugyazólván alig van salakanyaga a tejnek tojásnak a finom fehér lisztből készült kenyérnek, keksznek, nincsen salakanyaga a cukornak, vajnak, zsirnak, olajnak; kevés salakanyaga van (2—10%) a bőrtől megfosztott csirkehusnak, a borjúhúsnak, borjúmájigynak, velőnek, vesepecsenyének; több már a salakanyaga a bőrs husnak, inashusnak; sok salakanyaga van a gyümölcsnek a legtöbb pedig a főzelékeknek. Különbösen a hüvelyeseknek és káposztaféléknek.

Sok egyéb feltétel mellett azonban van még egy amelyről sohasem szabad megfeledkeznünk: sohasem könnyű ugyanis az az étel, amelyik nem izlik. Egész emésztési berendezésünk, de különösen a gyomor szoros kapcsolatban van a tetszéssel, a vágygval, a lelki jóérzéssel. Tudjuk évezredek óta, de a tudomány is pontosan

beigazolta, hogy abban a pillanatban, amint az ember meglátja a kívánt ételt (állatkísérletekkel is bebizonyították), nemcsak a nyálfolyás indul meg a szájban, hanem a gyomor is kezd már megfelelő módon dolgozni és kiválasztani. A gyomor másként dolgozik, ha húst kap és másként ha kenyert. Mindenféle fajta ételre a maga speciális emésztőnedveivel reagál. Ezért aki beteget akar táplálni, az mindig számoljon a beteg egyéni kívánságaival is.

A sokféle könnyű étel közül tehát azt kell kiválasztani, amelyiket a beteg is szívesen fogad el. Ezért fontos az, hogy az ételek hogyan néznek ki, s hogy az ételeket milyen módon kínáljuk a betegnek. Nagyon sok gondot kell tehát fordítani az ételek külső formájára a tálalás izléses módjára, s a beteg azon kívánságaira is, hogy az ételeket melegen, vagy hidegen, édesebben vagy keserűbben óhajtja-e?

(Folytatása a keddi számunkban.)

A korai öregedés elkerülhető (36)

Az ártalmak másik csoportja pedig a túlbőséges táplálkozás következménye, amely elhíjasodással és ennek folyományaként vérkeringési és légzési zavarokkal jár, sok esetben cukorbetegségre is vezet. Kétségtelen, hogy több ember hal meg fiatalon a túlbőséges táplálkozás (keringési zavarok, szívelhíjasodás, cukorbetegség) mint hiányos táplálkozás következtében. Tapasztalat mutatja, hogy az ember és az állat is bizonyos ideig megél kevés táplálékkal anélkül, hogy az egészsége kárt szenvedne, de a túltápláltság a betegségek egész sorának okozója lehet. A sok táplálék feldolgozása, emésztése túlfeszített munkát követel olyan szervektől, amelyek fontos szerepet játszanak a szervezet összhőztartásában, minek folytán a szervezet kimerül, az emberi hőgőz romlásodik kezd. Mindenesetre több függ a táplálék minőségétől, mint a mennyiségétől. Van étel, amely csak részben szívódik fel, kevés haszonnal jár, míg nagyobbik része kihasználatlanul távozik. Azért ezek is (mint pl. a celluloz) fontos feladatot teljesítenek, ugyanis bélmozgató ingerként szerepelnek. Bőséges húsételek vezetnek vissza a reumás, csuzos bántalmak keletkezéséhez. De köztudomásu, hogy ezek a sok húst fogyasztók legtöbbször alkoholt, kávéit is bőségesen él-

veznek, sokat éjszakáznak és valószínű, hogy a húsételek rovására irt bántalmak az említett kicsapongások közös eredményei. Az emberek nem akarják elismerni, hogy túltáplálkoznak és sokszor kétszer annyit esznek, mint amennyit a szervezet megkíván. Ez azért veszedelmes, mert kitágítja és fokozott működésre bírja a tápcsatornát s minél jobban tágul a gyomor, annál több táplálékot fog kívánni, ami előbb-utóbb kimerüléshez, beteges elváltozásokhoz vezet. A szövetekben felhalmozódik a salak, bővérűség lép fel; purin, hűgysav s a táplálék egyéb bomlási termékei keringenek a vérben, azt lassan megmérgezik s képtelenné teszik feladatának pontos teljesítésére. A hűgysav lerakódik az ízületekben. A felesleges folyadék pedig a véráramba kerülve, túlságosan nagy munkát ró a szívre. Pedig a mértékletesség a makrobiotika alapja. A régiak tapasztalatuk alapján megalkották a mértékletesség szabályait, ami nagyrészt még ma is a higiénia legfőbb tétele; a bibliai kifejezés: «omnia in mensura et numero et pondere» és a «Cum fueris Romae Romano vivito more» (Rómában a római szokások betartandók) aranymondásai ma is követendők.

(Folytatása a szerdai számunkban.)

„Tüzzék ki a fejemet a törvényház kapuja fölé”

Repülőgéppel, aknavetővel, gépfegyverrel harcol száz ember egy cowboy ellen

Newyorkból jelentik: Wyoming államban, a messze »vadnyugaton« Buffalo Bill és Zane Grey legfantasztikusabb történeteire hasonló eset tartja izgalomban az egész lakosságot. Wyoming állam legjobb cöllővője, Earls Durand, a hegyek közt elsáncolta magát és már

napok óta állja a harcot száz fegyverzett sheriffel és cowboy-jal.

Durand ellen a hatóságok már repülőgépeket is felvonattak, de a bombák sem tudták kifüstölni fel legvárából.

Az egész baj ott kezdődött, hogy a fiatal cowboy, aki szenvedélyes vadász, hat hónapra itélték, mert tilalmi időben jávorszarvast lőtt. Amikor a sherif egy rendőr kíséretében érte ment, hogy beszéltsa a börtönbe, a cowboy

mindkettőjüket agyonlőtte.

Durand ezután lóra kapott és elszáguldott a hegyek közé. Két vérebet bocsátottak a nyomába. A kutyák megtalálták Canion oldalában, sziklák mögött épített fedezékben.

Durand öt puskát, két revolvert és rengeteg lészerit vitt magával,

ugy, hogy eredménnyel vehette fel a harcot az ostromlóival szemben.

Az elkeseredett cowboy még két embert lelőtt és azóta már az ostromlók le is tettek arról, hogy ro-

hammal foglalják el a cowboy fellegvárát. Ha a légibombázásnak nem lesz eredménye, az ostromot vezető sherif a katonaságtól

aknavetőket fog kölcsönkérni

Durandot egész Wyomingban mindenki »Tarzan«-nak hívja. Mindössze 26 éves, a legkitünőbb lovas és lővész hírében áll. 185 centiméter magas és páratlanul ügyes ember.

Durand sziklafészkéből köre köztöve levelet küldött a sherifnek, amelyben tréfálkozva kijelenti, hogy őt ugyan élve nem fogják el. Ha holtteste ostromlói kezébe esne, úgy utolsó kívánsága az, hogy

tüzzék ki a koponyáját Cody városka törvényházának kapuja fölé,

hogy elretentő például szolgáljon minden törvénszegő számára.

Figyelmeztette ebben a levelében azt a két vadort, akik a jávorszarvas elejtése miatt feljelentették, hogy egy lépést se tegyenek pisztoly nélkül, mert ha véletlenül találkozik velük,

pisztolypárbaival akarja eldönteni sorsukat.

A fiatal cowboy a levelet »szeregett ellenségének« címezte és a feladó című a powelli halottasházat jelölte meg.

Érdekes, hogy az ostromlók táborában harcol a híres Buffalo Bill unokája Bill Garlow is.

MITROVICA: Gragyanszki—Mácsva 0:0. I. oszt. bajnoki. A mérkőzést a II. féldőben botrány miatt meg kellett szakítani.

Ismét Cambridge győzött. Szombaton tartották a Themzén a hagyományos Cambridge-Oxford nyolcevezős versenyt. A küzdelemben Cambridge csapata győzött négy hosszal. A két egyetemi csapat eddigi küzdelmein Cambridge 48, Oxford 42 győzelmet aratott.

Büntet a szubotici alszövetség. A szubotici alszövetség fegyelmi bizottsága a következő játékosokat büntette játéktalansággal: Perkovics (TANK) hat hét, Denegri (Sport), Klespies (Kulai JSK), és Bor (feketeci) (Spárta) két-két hét.

URANIA MOZI, NOVISZAD
A legtekélyesebb **POLA NEGRI**
film bemutatója
Az ifjúság bűne
Rendező: Nuncio Malasomma
Zene: Franz Grothe

Növényharmat
a legerősebb házi fluid. 3 cseppje elég a homlok, halántékok, végtagok stb. bedörzsölésére. 3 csepp balzsamos illata mélyen belelegezve tisztítja az orrot és gégét. Ára 12.— dinár. Kapható patikákban, boltokban. Főlerakat Apoteka Gebauer. Bač. 190

Dr. Filipon creme a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

SPORT

Noviszádon győzött a NAK és a Vojvodina

NAK-Radnicski 6:0 (3:0), Vojvodina-Isztra 6:0

Elsősztályú bajnoki mérkőzést játszott vasárnap délután a NAK-pályán a kékfehér csapat a Rádnicskival. A két együttes találkozója szinte évtizedek óta mindig érdekes küzdelmet hozott, a tegnapi találkozó várt izgalmai azonban elmaradtak. A Rádnicski nagyon gyenge ellenfél volt, a munkásegüttes játékból szinte teljesen eltűnt a régebben annyira jellemző tűz és lelkesedés.

A NAK aránylag könnyen érte el góljait Karaba, Maták és Karaba révén. Az erőviszonyok a szünet után sem változtak továbbra is a NAK volt fölényben. Ebben a játékdőben Tomcsányi, Maták, Tomcsányi a góllövők sorrendje. Jokszics jól bíraskodott.

Az előmérkőzés során a NAK ifjúsági csapata 4:0 (2:0) arányban győzte

le az Isztra ifjúsági csapatát.

A Vojvodina az Isztra együttesével játszott elsősztályú bajnokit a Karagyorgye-pályán. Nagyjában ez a mérkőzés is úgy zajlott le, mint a NAK-Rádnicski találkozó: a győztes csapat állandó nyomasztó fölényével.

A Vojvodina igen jó formában van, bár az Isztra ezuttal nem tudta legjobb tudásának kijátszására kényszeríteni a bajnokcsapatot. Az Isztra játékosainak erőnléte nem kielégítő a tavasz — ha nehezen is — de megjött és a bajnoki küzdelem követelményeket támaszt a csapatokkal szemben.

Ugy a Rádnicskinak, mint az Isztrának, sürgősen nagyon komoly edzésbe kell kezdenie, máskülönben aligha képviselheti eredményesen a noviszádi futballsportot az idei tavasszal.

- LIGA:**
ZEMUN: Zágrebi Gragyanszki — Zemun SC 3:0 (2:0)
BEOGRÁD: Jedinstvo — BASZK 4:1 (3:1)
Jugoszlávia—BSK 2:1 (0:0)
ZÁGREB: Szpliti Hajduk—HASK 2:1 (1:1)
SZARAJEVO: Szlávia—Varazsdini Szlávia 3:1
LYUBLJANA: Szköpicei Gragyanszki—Lyubljana FC 2:1 (1:0)

Noviszádi másodosztályú eredmények: Livnicsár — Rapid 3:1 (1:1), ZsSK—Karagyorgye 2:1 (2:1), Trgo-vaoski — Szlávia 2:2 (2:0), NFK — Textil 3:2 (3:0).

Szubotica: Bácska—Zrinyszki 5:2 (2:2). I. osztályú bajnoki. SzMTC—Bunjevác 1:0 (1:0). I. osztályú bajnoki.

Szenta: SzAK—Crvenkai S. C. 4:0 (2:0). I. osztályú bajnoki.

Vrsac: Jabukai Jugoszlávia—Rádnicski 6:2 (2:2). I. osztályú bajnoki. Ingyija: ZsSK — Palánkai Szloga 2:1 (0:1). I. osztályú bajnoki.

ODZSACI: Vrbászi Dulcis—OSC 2:1 (2:0).

PETROVGRÁD: Rádnicski — Obilics 2:1 (2:0). I. osztályú bajnoki.

PETROVGRÁD: Borac—ZsSK 2:2 (1:0). Elsősztályú bajnoki. A mérkőzés heves iramu volt, az eredmény reális. Koncsak és Koturica az I. féldő utolsó perceiben összepofozkodtak, mire a bíró kiállította őket.

SZTÁRIECSÉ: Gragyanszki — Apatini S. K. 3:1 (1:1). I. osztályú bajnoki, bíró Varga. Nagy közönség előtt, szép időben találkozott tegnap a becei gyepen az ASK és a becei Gragyanszki. Az első féldőben egyenrangú ellenfelekként küzdöttek a csapatok, a vezetést az ASK-nak sikerült megszerezni a 15. percben Krtolica révén. A 30. percben az ASK büntetőt vét, a labdát biztosan juttatta a hálóba Milovanov III. A második féldőben teljesen a Gragyanszki uralta a pályát és Milovanov III. újabb két góljával megérdemelten nyerte a mérkőzést 3:1 arányban. Varga jól bíraskodott.

ZÜRICH: Svájc—Magyarország 3:1 (1:0). Európa kupa.

SALGÓTARJÁN: debreceni Bocskai—SSE 1:0 (1:0). A magyar nemzeti bajnokságról.

SZOMBOR: Kulai JSK—Sport 1:0 (0:0). I. osztályú bajnoki, bíró Radovánovics. A Sport gólképtelen csatárainak köszönhető vereségét, ami által kiesett az első osztályból. A mérkőzésnek csak az első 10 perce volt élvezetes, ezután a csapatok már kapkodó, kissé durva játékot folytattak. Az egyetlen gólt Polyvás rugta büntetőből, aki egyébként csapatának legjobb bembere volt.

AZ ANGOL LIGA SZOMBATI EREDMÉNYEI

Az angol liga szombati fordulója négy 1:1-es eredményt hozott. A vezető Everton is így végzett a Stoke Cityvel Otthonában! Nagy formában van a Middlesbrough csapata. Hétközben 8:2-re verte a Portsmouth-t, ma pedig 2:1-re győzte le — mint vendég — az Arsenalt.

A mai forduló után az élcsoport állása így fest:

1. Everton	35	23	4	8	74:44	50
2. Wolverhampton	35	19	8	8	77:31	46
3. Derby County	36	18	7	11	60:47	43
4. Middlesbrough	36	17	8	11	81:61	42

Részletes eredmények:

Hétközben:
Stoke City—Wolverhampton W. 5:3,
Charlton—Grimsby 3:1, Birmingham—Huddersfield 1:1, Middlesbrough — Portsmouth 8:2, Everton—Manchester United 2:0.

A szombati fordulóban:
Arsenal—Middlesbrough 1:2.
Aston Villa—Preston North End 3:0.
Blackpool—Liverpool 1:1.
Brentford—Leicester City 2:0.
Derby County—Leeds United 1:0.
Everton—Stoke City 1:1.
Grimsby Town—Bolton Wanderers 1:1.
Huddersfield Town — Manchester United 1:1.
Fortsmouth—Birmingham 2:0.
Sunderland—Chalton Athletic 1:0.
Wolverhampton Wanderers — Chelsea 2:0.

Holnap hirdetik ítéletet Rajcsics Anton ügyében

Az államügyész vádbeszédében előre megfontolt szándékkal elkövetett embe- rölés vádjával illette Rajcsicsot és

Szuboticáról jelentik: A szubotici törvényszék büntető nagytanácsa előtt folytatolagos főtárgyalást tartottak Rajcsics Anton szubotici mészáros bűnygyében. Rajcsics, mint megirtuk, a múlt év tavaszán rövid szövtátság után agyonlőtte Palotás István alkuszta. A bíróság befejezte a tanukihallgatásokat, majd a perbeszédre került a sor. Dr. Raskov Mása államügyész vádbeszédében előre megfontolt szándékkal elkövetett embe- rölés vádjával illette Rajcsicsot és

súlyos megbüntetését kérte a bíróságtól. Dr. Raskov kijelentette hatásos védőbeszéde során, hogy nem áll fenn az önvédelem lehetősége, mivel Rajcsicsot a halálos lővés leadásakor

nem támadta meg Palotás.

Az államügyész vádbeszéde, valamint a védőbeszéd elhangzása után a bíróság negyed 10 órakor tanácskozássra vonult vissza, néhány perccel déli 12 óra előtt pedig kihirdették a tanács határozatát, amelynek értelmében ma, április 3-án 12 órakor tartanak nyilvános ítéletkihirdetést Rajcsics Anton ügyében.

KÖZGAZDASÁG

A magyarországi fogyasztás csúcspontja

*A budapesti Nemzetközi Vásár nagyarányú előkészülete
A magyar kézipari kivitel emelkedése. Nincs többé faszén-
behozatal Magyarországon*

(Budapest, március 31.)
A Magyar Gazdaságkutató Intézet ma kiadott jelentése szerint, a magyarországi gazdasági helyzet, a világesemények ellenére biztató körülmények között alakul. Február közepéig még nyomott volt a hangulat. Azóta, a gyorsütemű közmunkák megkezdése, a visszatért Felvidék konszolidációja minden téren érezteti jó hatását. Növekedett az ország ipari fogyasztóterülete. Jó a foglalkoztatottság. Van már építő kedv is és a

fogyasztás színvonala csúcspontra ért.

A mezőgazdasági lakosságnak vásárlóereje, a tavalyihoz képest a mostani első negyedben majdnem husz százalékkal javult, az ipari termés is öt százalékkal nagyobb. Az ipari munkáslétszám ez év március első hetében már nyolcvanezer volt, ami az előző évi átlagléttszámhoz képest tiz százalékos javulást jelent. Szükség van a konvertibilis devizákat teremtő kivitel fokozására. Ha ebben a tavalyi átlag csakhamar elérhető lenne, akkor Magyarországra, a kárpátaljai mai helyzet tisztulása után, minden bizonnyal belső gazdasági élénkülés és feljavuló külkereskedelmi élet vár.

Az április végén tartandó budapesti Nemzetközi Vásárra gőzerővel készül fel mindenki, akinek Magyarország gazdasági életében szerepe van. A Vásáron egyúttal már a visszacsatolt területek is teljes erejükkel vanulnak fel. A most épülő

»Felvidéki pavillon«

a kárpátaljai vidék cikkeivel is bővül. A világháború óta, ez lesz a magyar erdőgazdálkodás, faipar és fakereskedelem első nagy bemutatkozása, amelyből érdekes jelenséget állapíthatunk meg. A husz év óta faimportra szorult Magyarország azt fogja bizonyítani, hogy a jövőben, elsősorban lomblevelű faanyagban, már exportálni tud. Lengyelország, a közös magyar-lengyel határra való tekintettel is, ezúttal kivételesen nagy anyaggal vesz részt a budapesti vásáron. Új kiállítóként jelentkezett Albánia, főleg nyersbőrtermékekkel és háziipari cikkekkel.

★

A magyarországi kisipar jelentőségét mi sem bizonyítja erőteljesebben, mint a Kisipari Kiviteli Intézet működése. Ennek a hézagpótló és fejlődő intézetnek tulajdonképeni hivatása, hogy a nagyipar kiviteli pozíciója mellett a

kisiparnak is lehetősége nyuljon termékei nagy részét külföldi piacokon elhelyezni. 1937-ben még csak hétszáz ezer pengő értékű kisipari árut exportált Magyarország, 1938-ban azonban ez az összeg valóságos megkétszereződött. Emelkedett a kivitel: bőrkesztyűben. Ez a kisipari cikk ma már valóságos világmárka.

London és Páris divatszalonjainak a magyar kesztyű nagy cikke.

Jelentős kivitel volt bőrdíszműáruban, ami az »Anschluss« óta Budapesten koncentrálódik. Készít a kisipar női divatcikkeket is (zsabó, kalap, gomb) szőrmeárut és főleg házilag készített férfi, női, valamint gyermekcipőket, amelyek elsősorban a Balkánra, valamint Egyiptomba kerülnek.

★

A körülbelül félv év óta szünetelő kárpátaljai faszéntermelő és falepárló telepek, így Szolyva, Boeskö és Perecsény, mint értesülünk, húsvét után ismét megkezdik a termelést. A termelés előreláthatólag teljes kapacitáson lesz, ami évi legalább négyezer vasúti kocsi retortafaszénnek és majdnem ugyanannyi boksfaszénnek felel meg. Ezzel, 1939-től

Magyarország nem importál többé külföldi faszén.

A tiszamenti, elsősorban a Szolnok és Szeged környéki fűrésztelepek, ugyancsak hat hónapi üzemszünet után, fejezik a vágatást. Kárpátaljáról, húsvét utánra várják az első gömbfa-tutajokat, amelyek egyúttal már nem a csehszlovák-magyar külkereskedelmi

kontingens terhére, hanem a magyar erdő gömbfahozadékát jelentik annak a magyar fűrésziparnak, amely husz év óta hazai puha gömbfát nem dolgozott fel.

★

A magyarországi terménypiac meglehetősen csendes. Kenyérmagvakban az ár tartott és a buza mintegy féldinárral emelkedett. A takarmánycikkek ára erősen javul, ami elsősorban a hadsereg vásárlásainak fokozására vezethető vissza. Kukoricáé már gyengébb és az oltomzárolt lucernamagé is. Határidős terményüzlet alig van.

□ Egy teljes hónapig érvényesek a B. N. V. utazási kedvezményei. Külföldiek a Budapesti Nemzetközi Vásár utazási igazolványai alapján a magyar vasutakon és dunai hajókon engedélyezett 50 százalékos utazási kedvezményt a beutazásnál 1939 április 18-tól május 8-ig, a visszautazásnál április 28-tól május 18-ig vehetik igénybe. Ugyanezek az időpontok érvényesek a vízumkedvezményre is, úgy hogy egy teljes hónapig lehet a vásár utazási kedvezményeit igénybevenni és az utólagos vízummal Magyarországon tartózkodni. Belföldiek a vasúti kedvezmény igénybevételével április 22-től május 8-ig utazhatnak Budapestre és április 28-tól május 14-ig vissza. Az 50 százalékos magyar utazási kedvezményen felül a B. N. V. utazási igazolványai 21 külföldi államban 20-60 százalékos utazási kedvezményre jogosítanak.

A poharak összecsendültek s Karafa fenéig üritvén a billikomot, magához ölelte Teleki kopasz fejét és többször megcsókolta.

Volt is oka reá.

Már akkor Klökkesberg ellovagolt Fogarasba, Teleki levelével, amelyben a kancellár közölvén a szebeni eskütételt, arra hívta föl a fejedelmet, hogy esküdjön ő is hűséget a császárnak, mert máskülönben trónját veszíti.

A gyámoltalan Apafi megijedt s ő is letette az esküt.

Másnap Teleki vendégelte meg a maga szállásán Karafát és tábornoktársait, mint Veteránit, Piccolominit, Paccet s a többieket.

Karafa pedig a császár ajándékképpen gazdag asztali ezüstkészletet küldött Telekinek, amelynek értékét tizenkétezer forintba becsülték.

— Ilyen olcsón adták el szegény Erdélyországot! — sóhajtott föl a fiatal Cserey Mihály, amikor az apródok az ajándékot újra becsomagolták.

Késő este lett vége a vendégségnek.

Teleki, aki bornemissza ember volt, de most mégis kénytelen volt koccintgatni Karafáékkal, a vendégek távozása után nyomban ágyba feküdt. Nem jól érezte magát.

— Úlj ide a nyoszolyához, Miska, — szóló Csereyhez. — s legyezgesd a fejedet. Elkábitott a bor.

Eközben a hálószobába lépett

(99)

Pataki István, a híres kolozsvári tanár, aki kedves embere volt Telekinek, ámbár nem egyszer keményen odamondogatott neki.

Most is feddő hangon kezdte pirongatni a kancellárt:

— Miért kelle, uram, kegyelmeiteknek eladni a szegény országot? Bizony, számot veszen még az Isten kegyelmedtől ezért. Jobb lett volna kegyelmeiteknek vagy rab-ságot szenvedni, vagy meg is halni, mint szántszándékkal ezt cselekedni.

Teleki nagyot sóhajtott s így válaszolt:

— Vajki könnyű kegyelmednek, Pataki uram, így viz partjáról beszélni a vízbehaló embernek. De ha kegyelmedet is olyan próbára rándítanak, mint engemet tegnap, megválnék, hogy ilyen elszántan beszél-e. Aztán elgondolkozva tette hozzá:

— Ha vétettünk is, jobb volt a két gonosz közül a kisebbiket választani, mint az egész országot veszedelemre vetni. Mert ez a német fegyverre hívta volna az ország népét, ha mi be nem esküdjünk s török uram, a beste pogány, nem vette volna el rólunk.

— Lássá, uram, kegyelmeitek

— felelte Pataky István —, de nem kell rosszat tenni, hogy kikerüljünk a jót.

Teleki megvonogatta hosszú, ősz szakállát.

— Vagy jó, vagy rossz, — fejezte be a beszélgetést, — bizony benne vagyunk, Pataky uram.

Hát bizony benne voltak.

Karafa csapatai sorba megszállták az erdélyországi várakat és beüzent Brassóba is, hogy a katonaság számára gondoskodjanak szállásról mind a városban, mind a lellegvárban.

A jó szász atyfiak megrökönyödve fogadták a tábornok üzenetét. Nem akarták vállalni a német megszállást. A város népe összecsendült a piacon s elhatározta, hogy inkább meghal, mintsem idegen nemzet kezére adja a várat. Ha szállás kell, elég tágas a város, elfér ott a német katonaság.

A lakosság mindjárt vezéreket is választott. Medvé János és Czako Ferenc személyében. Fegyverre kapott minden épkézláb férfi s felvonulván a lellegvárba s temérdek élelmiszert, bort hoztatván fel oda, védelemre készülődtek.

Karafa az ellenállás hírére Veteráni tábornokot küldte két ezredével Brassó alá. Ugyanoda parancsolta Teleki Mihályt is, a székely hadakkal.

A szászok rémitő nagy lövöldözést indítottak a várból, mikor az ellenség felvonult, de kárt nem tettek benne.

Bojonyán belül, a Csigahegyen is erős sáncot készítettek, amelyet ötszáz szász védelmezett.

Veteráninak az volt a parancsa Karafától, hányassa fegyverre a szászokat mind egy szálíg, a tábornok azonban inkább ijeszteni akarta őket, mintsem bántani, s ezért mindössze harminc muskétást küldött a sánc ellen.

Amint a jámbor szászok meglátták a sánc előtt Veteráni gyalogosait, úgy megijedtek, hogy hanyatt-homlok kifutottak a palánk mögül.

(Folytatjuk)

Reggeli Újság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Novi Szád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21-37, éjjel 20-58
Felelős kiadó: **André Dezső**
A kiadóvezető elnöke: **Blazsek Ferenc**
Pretpiata — Előfizetés:
Egy óra 28- dinár
(kihordó útján 30 din.)
Három óra 80- dinár
(kihordó útján 86 din.)
Félévre 160- dinár
(kihordó útján 172 din.)
Zsazi valóneve: Megjelent naponta
Post. cesevni račun — Postacsekszám: Zagreb, 46.692